

rural
women
in action

Associated Country
Women of the World

"Сайн Тус Хөгжлийн
Түүр" ТББ

**ШИНЭЧЛЭН БАТЛАТДСАН ТЭР
БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЭЛТЭЙ
ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
10 ТОЛ ӨӨРЧЛӨЛТ**

1

**ХОХИРОГЧДЫН ДИЙЛЭНХИ НЬ ХУУЛИЙН
ХАМГААЛАЛТЫН ГАДНА ҮЛДДЭГ БАЙДЛЫГ
ӨӨРЧИЛСӨН.**

ХУУЛИЙН ҮЙЛЧЛЭЛД ХАМААРАХ ХҮН:

1) ГЭР БҮЛД АМЬДАРЧ БАЙГАА ХҮН

ЭХНЭР НӨХӨР ГЭР БҮЛИЙН ГИШҮҮН
ХАМТРАН АМЬДРАГЧ
АСРАН ХАМГААЛАГЧ, ХАРГАЛЗАН ДЭМЖИГЧ,
ТЭДГЭЭРИЙН АСРАН ХАМГААЛАЛТАД БАЙГАА

2) ТУСДАА АМЬДАРЧ БАЙГАА

ТӨРҮҮЛСЭН, ҮРЧЛЭН АВСАН ХҮҮХЭД
ТӨРСӨН, ҮРЧЛЭН АВСАН ЭЦЭГ, ЭХ, АХ, ЭГЧ, ДҮҮ

3) ГЭР БҮЛИЙН ХАРИЛЦААТАЙ БАЙСАН

ГЭРЛЭЛТЭЭ ЦУЦЛУУЛСАН ЭХНЭР, НӨХӨР
ХАМТРАН АМЬДАРЧ БАЙСАН ХҮН
ХАМТРАН АМЬДАРЧ БАЙГААГҮЙ Ч ГЭР БҮЛИЙН
ХАРИЛЦААТАЙ БАЙСАН ХҮН

10

**ХЭРЭГ ШАЛГАХ ЯВЦАД ХҮЧИРХИЙЛЭЛ
ҮЙЛДЭГЧИЙН ТОДОРХОЙ ЭРХИЙГ ХЯЗГААРЛАХ
АЛБАДЛАГЫН АРГА ХЭМЖЭЭГ ХУУЛЬЧИЛСАН.**

**1)
ТОДОРХОЙ
ГАЗАР ОЧИХ**

**2) ТОДОРХОЙ
ХҮНТЭЙ
ХАРИЛЦАХЫГ
ХОРИГЛОХ**

**3) ЭД ХӨРӨНГӨӨ
ЗАХИРАН
ЗАРЦУУЛАХ ЭРХИЙГ
ТҮР ХУГАЦААГААР
ХЯЗГААРЛАХ**

**ХОХИРОГЧИЙГ ХҮЧИРХИЙЛЭЛ ҮЙЛДЭГЧТЭЙ
ЭВЛЭРСЭН ГЭСЭН ҮНДЭСЛЭЛЭЭР
ХЭРГИЙГ ХЭРЭГСЭХГҮЙ БОЛГОХГҮЙ !**

2

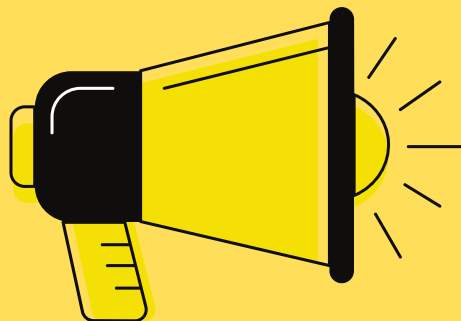
**ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЭЛ ҮЙЛДЭГДСЭН
ЭСХҮЛ ҮЙЛДЭГДЭЖ БОЛЗОШГҮЙ БОЛ:
ЗААВАЛ МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ:**

1. БҮХ ШАТНЫ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН БАГШ, СУРГУУЛИЙН АЖИЛТАН, БУСАД АЖИЛТАН
2. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН, НИЙГМИЙН, ХҮҮХЭД, ГЭР БҮЛИЙН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН АЖИЛТАН
3. БАГ, ХОРОО, СУМ, ДҮҮРГИЙН ХОЛБОГДОХ АЛБАН ТУШААЛТАН
4. ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧ
5. ТӨРИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ГЭРЭЭГЭЭР ГҮЙЦЭТГЭЖ БАЙГАА ТББ – ЫН АЖИЛТАН

МЭДЭЭЛЭХ ЭРХТЭЙ:

- 1) ХУВЬ ХҮН
- 2) БАЙГУУЛЛАГА

**ХҮҮХДИЙН ЭСРЭГ ХҮЧИРХИЙЛЛИЙН ТАЛААР
МЭДСЭН ХЭН Ч БАЙСАН ЗААВАЛ
МЭДЭЭЛЭХ ҮҮРЭГТЭЙ.**

9

ШАТАЛСАН, ЯЛГАМЖТАЙ ХАРИУЦЛАГА ХҮЛЭЭЛГЭНЭ.

ЗӨРЧИЛД:

7 – 30 ХОНОГ БАРИВЧЛАХ
ШИЙТГЭЛ ОНОГДУУЛНА.

ГЭМТ ХЭРЭГТ:

1 – 6 САР ХҮРТЭЛ БАРИВЧЛАХ,
ЭСХҮЛ 2 ЖИЛ ХҮРТЭЛ
ХУГАЦААГААР ХОРИНО.

**ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧИЛ АЛЬ НЬ Ч БАЙСАН
ХҮЧИРХИЙЛЭЛ ҮЙЛДЭГЧИЙГ ЗАН ҮЙЛД
НӨЛӨӨЛӨХ АЛБАДАН СУРГАЛТАНД ЗААВАЛ
ХАМРУУЛНА !**

**ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЛИЙН ТАЛААРХИ
МЭДЭЭЛЛИЙГ ХҮЛЭЭН АВАХ БАЙГУУЛЛАГА,
АЛБАН ТУШААЛТАНЫГ ТОДОРХОЙ ЗААСАН.**

**МЭДЭЭЛЛИЙГ УТСААР БИЕЭР, ФАКСААР, БИЧГЭЭР,
МЭССЭЖЭЭР, ЦАХИМААР ХҮЛЭЭН АВНА.**

- 1) ХАРЬЯАЛАЛ ХАРГАЛЗАХГҮЙ ХАМГИЙН ОЙР БАЙГАА ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГАД
- 2) ЦАГДААГИЙН АЛБА ХААГЧИЙН ЭЗГҮЙД СУМ, ДҮҮРЭГ, БАГ, ХОРООНЫ ЗАСАГ ДАРГАДМЭДЭЭЛНЭ.

**МЭДЭЭЛЭЛ ХҮЛЭЭН АВСАН БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТАН
ХОХИРОГЧИЙГ ХАМГААЛАХ
АРГА ХЭМЖЭЭГ ДАРУЙ АВЧ, МЭДЭЭЛЭЛ ӨГСӨН ХҮНИЙГ
НУУЦЛАХ ҮҮРЭГТЭЙ.**

ЗӨРЧИЛ БА ГЭМТ ХЭРГИЙГ ЗААГЛАСАН.

ЗӨРЧИЛ:

1. ЗОДОХ
2. ХҮСЭЛ ЗОРИГИЙНХ НЬ ЭСРЭГ ТОДОРХОЙ ҮЙЛДЭЛ ХИЙХ, ХИЙХГҮЙ БАЙХЫГ АЛБАДАХ
3. МӨРДӨН МӨШГИХ
4. ЗАНАЛХИЙЛЭХ
5. БУСАДТАЙ ХАРИЛЦАХЫГ ХЯЗГААРЛАХ
6. ГУТААН ДОРОМЖЛОХ
7. ХУВААРЬТ БОЛОН ДУНДЫН ЭД ХӨРӨНГӨӨ ЭЗЭМШИХ, АШИГЛАХ, ЗАХИРАН ЗАРЦУУЛАХ ЭРХЭД ХАЛДАХ

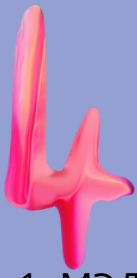

ГЭМТ ХЭРЭГ:

1. БАЙНГА ЗОДОХ
2. ХАРГИС, ХЭРЦГИЙ ХАРЬЦАХ
3. ДОГШИН АВИРЛАХ
4. ТАРЧЛААХ
5. ХУВААРЬТ БОЛОН ДУНДЫН ЭД ХӨРӨНГӨӨ ЭЗЭМШИХ, АШИГЛАХ, ЗАХИРАН ЗАРЦУУЛАХ ЭРХЭД ХАЛДАХ

**ХҮНИЙ АМЬ НАС АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙ
АСУУДЛЫГ ИРГЭНИЙ ХЭРЭГТ ТООЦДОГ БАЙСНЫГ
ХАЛСАН !**

ЦАГДААГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ ТОДОРХОЙ БОЛСОН. ЦАГДАА:

1. МЭДЭЭЛЛИЙГ ХҮЛЭЭН АВМАГЦ ТАСЛАН ЗОГСООХ, БАРИВЧЛАХ
2. ХОХИРОГЧИЙГ НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ХАМГААЛАХ БАЙРАНД ХҮРГЭХ
3. ОРОН БАЙРАНД НЭВТРЭХ, ГЭР БҮЛИЙН ГИШҮҮДИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ
4. ГАЛТ ЗЭВСЭГ, ЗЭВСЭГИЙН ЧАНАРТАЙ ЗҮЙЛИЙГ ХУРААН АВАХ
5. НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ХАМГААЛАХ БАЙР БАЙХГҮЙ БОЛ, ТӨРӨЛ САДАН ОЙР ДОТНЫХ НЬ ХҮНИЙ ТҮР ХАМГААЛАЛТАД ӨГӨХ АЮУЛЫН ЗЭРГИЙГ ҮНЭЛЭХ
6. ХҮЧИРХИЙЛЭЛ ҮЙЛДЭГЧ ТАВЬСАН ШААРДЛАГЫГ БИЕЛҮҮЛЭХЭЭС ТАТГАЛЗСАН, ЭСХҮЛ ЭСЭРГҮҮЦСЭН БОЛ АЛБАДЛАГА ХЭРЭГЛЭХ ГЭРЭЭС БИЧИГ БАРИМТ, ШААРДЛАГАТАЙ
8. ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ЭД ЗҮЙЛЭЭ АВАХАД НЬ ТУСЛАХ

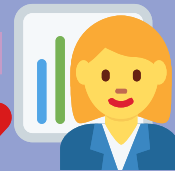
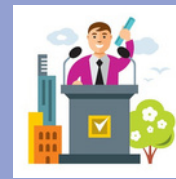

7

**ХОХИРОГЧИЙГ ХАМГААЛАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭГ
НЭГ ДОРООС ҮЗҮҮЛЭХ БОЛОМЖ
БҮРДСЭН.**

ХАМТАРСАН БАГ:

1. СУМ, ХОРООНЫ ЗАСАГ ДАРГА АХАЛНА
2. ӨРХИЙН ЭМЧ
3. СУМ, ХОРООНЫ НИЙГМИЙН АЖИЛТАН
4. СУРГУУЛИЙН НИЙГМИЙН АЖИЛТАН
5. ХАЛАМЖИЙН, ХҮҮХЭД ГЭР БҮЛ ХӨГЖЛИЙН НИЙГМИЙН АЖИЛТАН
6. ЦАГДААГИЙН АЛБА ХААГЧ
7. ЭНЭ ЧИГЛЭЛЭЭР ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛДЭГ ТББ – ЫН ТӨЛӨӨЛӨЛ

**НИЙГМИЙН АЖИЛТАНЫГ ХОХИРОГЧТОЙ ГАНЦААРЧЛАН УУЛЗАХ ӨРӨӨ,
ШААРДЛАГАТАЙ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖӨӨР
ХАНГАХ, ТОГТВОРТОЙ АЖИЛЛАХ НӨХЦӨЛИЙГ БҮХ ШАТНЫ ЗАСАГ
ДАРГА БҮРДҮҮЛНЭ.**

НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨВ:

НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН ХАРЬЯАЛАЛ ХАРГАЛЗАХГҮЙ, 24
ЦАГИЙН ТУРШ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛНЭ.

5

**ХУЧИРХИЙЛЭЛД ӨРТСӨН ХҮҮХДИЙГ
ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТААР ХАНГАНА.**

**1) ЦАГДААГИЙН
АЛБАН ХААГЧ
АЮУЛЫН ЗЭРГИЙН
ҮНЭЛГЭЭ ХИЙНЭ.**

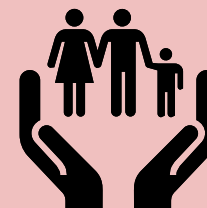
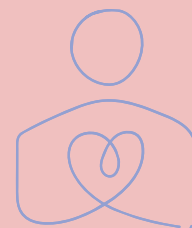
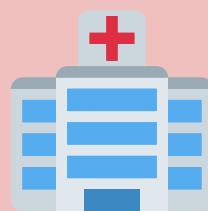
**2) АЮУЛЫН ЗЭРЭГ “ДУНД”,
“ӨНДӨР” БОЛ ЭЦЭГ ЭХ, АСРАН
ХАМГААЛАГЧ, ХАРГАЛЗАН
ДЭМЖИГЧИЙН САНАЛЫГ
ХАРГАЛЗАХГҮЙ ХҮҮХДИЙГ ТҮР
ХАМГААЛАЛТААР ХАНГАХ АРГА
ХЭМЖЭЭ АВНА.**

**3) ТҮР ХАМГААЛАЛТААР ХАНГАХ АРГА
ХЭМЖЭЭ АВАГДСАН ҮЕД ХУЧИРХИЙЛЭЛ
ҮЙЛДЭГЧ ТЭЖЭЭН ТЭТГЭХ ҮҮРГЭЭСЭЭ
ЧӨЛӨӨЛӨГДӨХГҮЙ.**

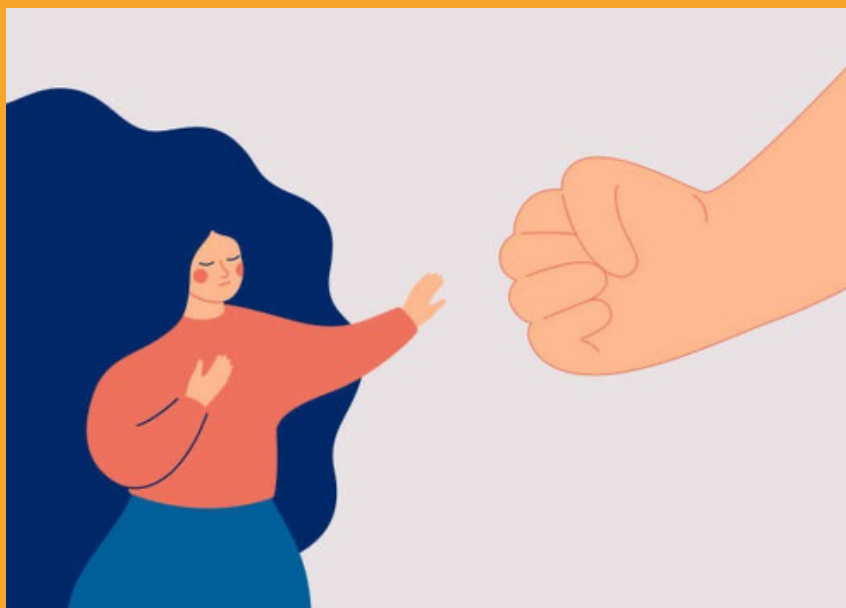
6

**ХОХИРОГЧИД ҮЗҮҮЛЭХ
ҮЙЛЧИЛГЭЭГ ТӨРӨЛЖҮҮЛЭН
ХУУЛЬЧИЛСАН.**

1. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ
2. НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ
3. ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ
4. ХОЛБОН ЗУУЧЛАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ
5. АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ХАМГААЛАЛТ (ТҮР ХАМГААЛЖ
БАЙРЛУУЛАХ, НЭГ ЦЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ГЭРЧ
ХОХИРОГЧИЙГ ХАМГААЛАХ ХУУЛЬД ЗААСАН
6. ХАМГААЛАЛТЫН АРГА ХЭМЖЭЭНД ХАМРУУЛАХ)
СЭТГЭЛ ЗҮЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ (СЭТГЭЛ ЗҮЙН ЗӨВӨЛГӨӨ,
СЭТГЭЛ ЗАСЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ)
7. ЭРХ ЗҮЙН ТУСЛАЛЦАА (ЭРХ ЗҮЙН ЗӨВӨЛГӨӨ,
ӨМГӨӨЛЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ)

ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЛИЙН ЭСРЭГ ХАМТДАА

**ХААЛТТАЙ ХААЛГАНЫ ЦААНА ҮЙЛДЭГДДЭГ ГЭР
БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЛЭЭС ХҮҮХЭД,
ЭМЭГТЭЙЧҮҮД, ХОХИРОГЧДЫГ ХАМГААЛЦГААЯ !**